

Koko je i danas prisutan u našim životima

Razgovor:
 Redatelj Daniel
 KUŠAN u povodu
 premijere njegova
 filma »Koko i
 duhovi«

»Koko i duhovi« je priča o klincima koji su slični nama, oni nisu savršeni i ne ide im uvijek sve onako kako su planirali. Zato se i toliko ljudi mogu prepoznati u njima i poistovjetiti s njima, i upravo je to ono svezremensko što čini taj roman i danas toliko popularnim

Vedran JERBIĆ
 vedran.jerbic@vjesnik.hr

Jedan od najpopularnijih hrvatskih dječjih romana - »Koko i duhovi« Ivana Kušana nakon pola stoljeća od objavljivanja probio se na filmsko platno i u režiji piščeva sina Daniela Kušana oduševio publiku na pulskom festivalu. Namijenjen je ponajprije mladim naraštajima, koji su projekciju pratili brojnim spontanom pljeskom, a i oni stariji, pa i mnogo stariji, s mnogo nostalgije i simpatije prihvatili su ovo ostvarenje. Danielu Kušanu ovo je debi-tantski dugometražni uradak, a s njime smo razgovarali dan nakon premijere u pulskoj Areni.

■ **Danas kad pogledamo, čini se da se i predugo čekalo na ekranizaciju toga popularnog romana. Kako ste krenuli s tom idejom?**

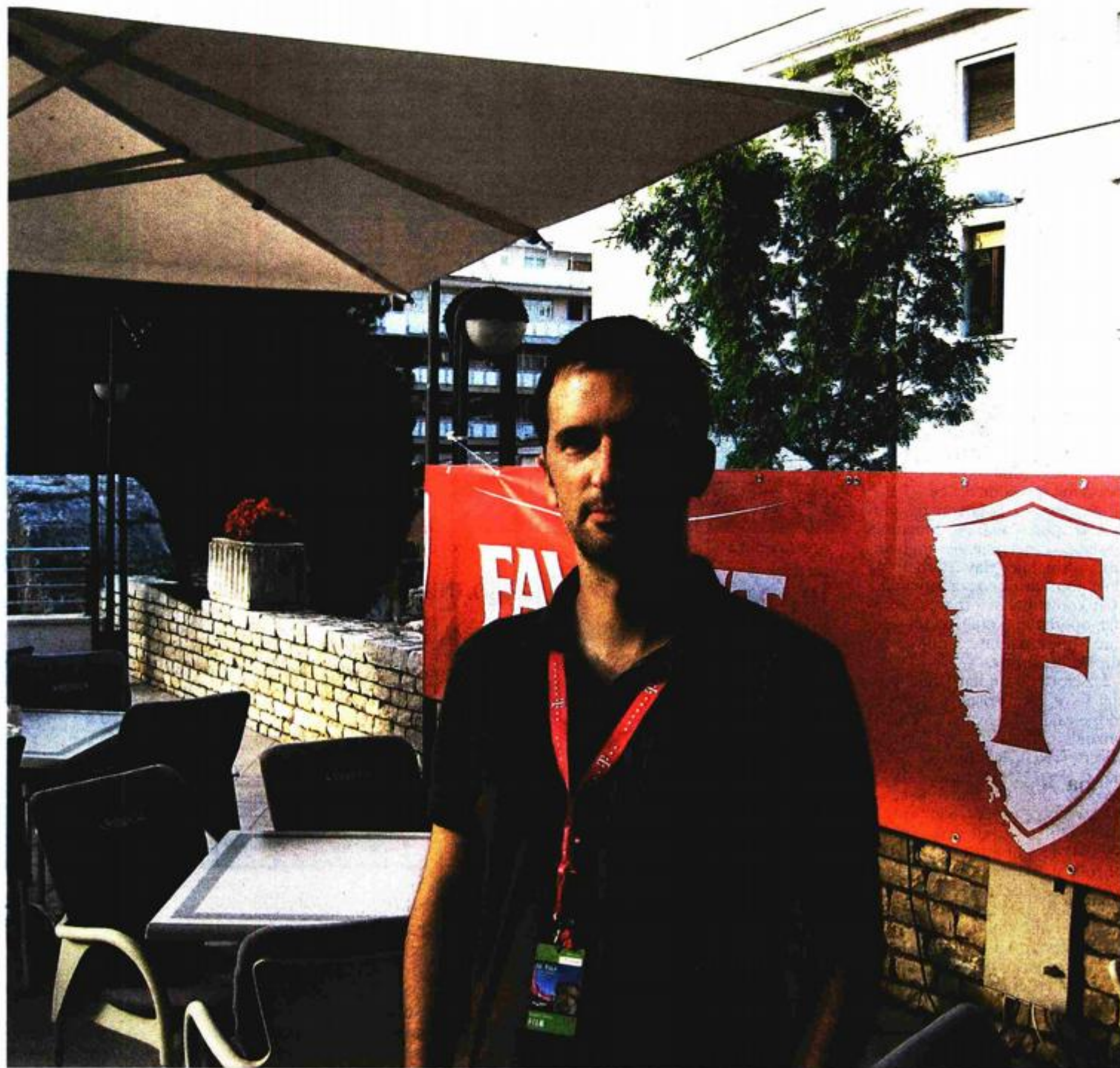
- Isto kao i svi romani o Koku, i »Koko i duhovi« mojoj su generaciji veoma mnogo značili, gotovo sam gutao te knjige dok sam bio školarac, i one koje sam imao za lekturu i one koje nisam. Dugo sam razgovarao s ocem da bih nešto takvo napravio kad sam upisao Akademiju, ali u to vrijeme sam bio još mlad i neiskusna.

Poslije je inicijativa došla od Ankice Jurić Tilić iz Kinorame, koja je rekla da zašto ne bismo snimili jedan film o Koku. I tako smo zamislili serijal, čiji je zapravo ovo samo prvi dio, a ekranizirat ćemo i ostale knjige o tom popularnom dječjem junaku.

■ **Koliko se moralo intervenirati u samu knjigu da bi ju se prilagodilo filmskom formatu?**

- Problem je uvijek kad se radi film po knjizi jer se mora sabiti radnja, i neke knjige bolje pašu u format serije jer mogu obuhvatiti cijelu knjigu. A u filmu se uvijek mora nešto malo izbaciti. Vrlo rano sam vidio da je prednost Kokove knjige u tim likovima koji su šarmantni sa svim svojim nesavršenostima, razmišljanjima, blagim nespretnostima, simpatičnim manama, ali i pozitivnim osobinama, tako da smo nekako na tome temeljili središnji dio priče.

Iako se radi o duhovima, i to je u biti detektivska priča, nekako taj odnos Koka i Zlatka, njegova novog najboljeg prijatelja, raz-

Daniel Kušan

voj njihova odnosa, u kojem je Zlatko superioran, a poslije Koko svojom hrabrošću uspijeva sve razriješiti, čini ključni dio narativne strukture.

Neke stvari su ispale naravno, kao i neki likovi, jer se »Koko i duhovi« nadovezuje na prethodnu knjigu »Uzbuna na zelenom vrhu«. Naime, mnogi od tih likova iz prethodnika dolaze u grad pomagati Koku, no od njih je jedino Božo ostao u filmu.

Neke scene su mi se činile da nisu dovoljno filmske, kao što je na primjer ona u kojoj je duh netko tko se pokrije plahotom preko glave i izbuši rupe, i to mi se činilo da je za današnje kince malo naivno. Jedno je kad se čita, a drugo kad se gleda na filmu. I onda sam pronašao neke druge načine da prikažem taj isti efekt.

■ **Koliko su danas Koko i ostala slična literatura nekako**

Vrlo rano sam vidio da je prednost Kokove knjige u tim likovima koji su šarmantni sa svim svojim nesavršenostima, razmišljanjima, blagim nespretnostima, simpatičnim manama, ali i pozitivnim osobinama

marginalizirani u korist nekih drugih, mladima pristupačnijih sadržaja?

- Pa zasigurno dok smo bili djeca da je Koko možda bio mnogo prisutniji u našim životima nego današnjoj djeci. Danas tu ulogu ima hollywoodski film, koji se pokazuje kao eksplozivniji, bombastičniji, sposoban se nametnuti širokoj publici. Ali i dalje smatram da ostaje prostora za nekoga junaka kao što je Koko, jer i roditelji svojoj djeci prenose te uzbudljive pustolovine, a i ona će svojoj djeci i tako uvijek ostaje aktualno i živo na neki način.

■ **Rad s djecom kao glumcima često može biti presudna točka uspjeha takvog filma, ali i sklizak teren na kojem se mnogi redatelji spotaknu. Kako je protekao Vaš rad s malim junacima ovog filma?**

- Pa može biti sklizak teren, to je istina. Mi smo radili dosta priprema, dugo smo tražili glumce, i inzistirali smo da budu različitih karaktera kako bismo što vjernije naglasili te njihove neobične odnose. Često smo se zafrkavali, jer gluma je zapravo igra, i nekako smo ih trebali zaigrati da ih ne bude ničega sram, i kad smo to postigli, onda na setu i nije bilo neke razlike između njih i odraslih glumaca.

■ **Iako napisan prije više od pola stoljeća, roman »Koko i**

duhovi« nije izgubio ništa od svoje svezremenosti i aktualnosti...

- Pa to je jedna priča o klincima koji su slični nama, oni nisu savršeni i ne ide im uvijek sve onako kako su planirali. Zato se i toliko ljudi mogu prepoznati u njima i poistovjetiti s njima, i upravo je to ono svezremensko što čini taj roman i danas toliko popularnim. I zato nema veze da li je to 1958. godina ili 2011., neke stvari ostaju iste, a to su prije svega prijateljstvo, povjerenje, hrabrost, ali i samoća, otuđenost...

Radeći na filmu, ja sam dosta vukao neke vizualne motive iz svoga djetinjstva i pokušao se vratiti u dječja doba, ali sam istodobno htio da i odrasli likovi, iako imaju malo prostora, budu zanimljivi i na neki način posebni tako da se svatko tu može nekako naći. Ima elemenata koji su napravljeni tako da se sviđaju starijoj publici, da bude napeto i tako da je to obiteljski film s nekim elementima filma strave, pod navodnicima, onako za kince, da neke scene budu malo strašne.

■ **Pulska publika veoma je dobro ocijenila »Koka i duhove« i trenutno taj film drži najvišu ocjenu publike. Kakav prijem očekujete kad krene u kino distribuciju?**

- To je teško reći, ima tu ra-

zličitih elemenata, možda i malo sreće. Danas sve manje ljudi idu u kina, traže gdje mogu skinuti film s interneta. Na premijeri je bila puna Arena i odlično su reagirali i bilo je spontanih aplauza tijekom projekcije i to je bilo izvan svakih očekivanja. No kako će biti kad dođe u redovnu distribuciju, ne mogu predvidjeti.

■ **Vaš film je u neku ruku klasičan obiteljski, koji mogu gledati i djeca i roditelji, i bake i djedovi i u njemu uživati. Izumire li takva vrsta filma danas?**

- Ono što treba reći je da film općenito danas sve više gubi bitku s televizijom i serijama, i zato se traži način da se u kino dovede neki spektakl sa specijalnim efektima koje ne možeš doživjeti na televiziji i ide se na sve što je vizualno fascinantnije. Ponajprije se to odnosi na hollywoodski film, koji zapravo čini dominantnu ponudu u domaćim kinima.

No to ne znači da za obiteljski film nema prostora. Evo ove godine kad dječje filmove, ali koje mogu gledati i odrasli, imamo i »Duh babe Ilonke«. Pa i oni koji najviše idu u kino jesu djeca i tinejdžeri i tu onda postoji prostor da se rade planski filmovi koji će privući tu vrstu publike i nadam se da će to postati redovita situacija, a ne iznimka kao do sada.